

ve smyslu druhého odstavce § 235 c. ř. s. Ale o ni nejde. I v první stolici i v řízení odvolacím jest přípustné nejen omezení žaloby, nýbrž i žádání jiného předmětu, nemění-li se žalobní důvod (§ 235 čtvrtý odstavec a § 483 a contr. c. ř. s. Neumann: Komentář k c. ř. s. k § 483 a posudek nejvyššího soudu vídeňského k témuž paragrafu). I kdyby tedy změna žalobního žádání neznamenal jen omezení žaloby, je přece přípustná proto, že beze změny žalobního důvodu bylo žádáno něco jiného, aniž při tom jde o rozšíření žaloby, o žádání něčeho více, než bylo původně žádáno. Proto mohl odvolací soud uznati vlastnictví s účinností od 1. listopadu 1921.

V tom, že odvolací soud nevzal za základ vzniku vlastnického práva dobu skončení stavby v roce 1922, nemohou dovolatelé spatřovati křivdu již proto, že sami v odvolání nesprávné právní posouzení z důvodu uznání vlastnictví od 1. září 1921 neuplatňovali, nýbrž jen Antonie H-ová, která v dovolání tuto výtku již neopakuje. Ale ani věcně není výtka dovolatelů opodstatněna. K nabytí vlastnictví nežádá se v § 418 obč. zák. dokončení stavby. Naopak vylučuje se nabytí jen tím, že bezelstnému stavebníku vlastník ihned po nabytí vědomosti stavbu nezakáže. Jakmile se uskuteční veškeré podmínky § 418 obč. zák. pro nabytí vlastnictví ve smyslu tohoto zákonného předpisu, nastává nabytí vlastnictví započítáním stavby.

Na případ nabytí vlastnictví pozemku třetí osobou zastavením se ustanovení § 440 obč. zák. nehodí, ježto se tam předpokládá, že dřívější kupitel vlastnictví nenabyl.

Čís. 9650.

Odhad za účelem vyměření zemské dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Notáře nelze tu pověřiti ohledáním a popisem odhadované nemovitosti, nýbrž jest tyto úkony provésti soudu a to soudcem.

Zda ten který předmět (stroje) jest součástí nemovitosti či pouhým příslušenstvím, náleží řešiti výhradně úřadům vyměřujícím dávku v pořadu stolic. Při odhadu jest k nim přihlížeti tak, by byl odhad správním úřadům dostatečným základem pro rozhodnutí.

Jest dostatečným důvodem k odmítnutí znalců, mají-li jako poplatníci obce zájem na stanovení výše dávky.

Výlohami soudního odhadu jsou jen útraty soudu a znalců, nikoliv také útraty stran a jejich právních nebo jiných zástupců.

(Rozh. ze dne 14. února 1930, R II 39/30, R II 59/30).

Návrh zemského výběrčího úřadu, by byl proveden odhad továrny v H. za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti postoupil soud první stolice notáři jako soudnímu komisaři, by provedl odhad po rozumu § 24, druhý odstavec, ex. ř. Soudní komisař protokoloval dne 27. září 1929 návrh strany dávkou povinné, že nesouhlasí s od-

hadci navrženými zemským výběrčím úřadem, pro zaujatost, dále, by do odhadu byly pojaty také stroje, jež byly v továrně v roce 1914. Zemský výběrčí úřad a odpůrce navrhli kromě toho, by byl odhad proveden přímo soudem, nikoliv notářem jako soudním komisařem. Usnesením ze dne 4. října 1929 zamítl s o u d p r v é s t o l i c e návrh zemského výběrčího úřadu jakož i odpůrce (firmy O.), by odhad byl proveden přímo soudem. K rekursu navrhovatele a odpůrce r e k u r s n í s o u d usnesením ze dne 30. října 1929 napadené usnesení potvrdil s tím, že odpůrce nese útraty rekursu ze svého, uložil však prvému soudu, by rozhodl o návrhu odpůrce odmítajícím soudem jmenované znalce, jakož i o návrhu odpůrce, by do odhadu byly pojaty také stroje, jež byly roku 1914 v továrně přimontovány. D ů v o d y: Soud první stolice nerozhodl o návrzích strany dávkou povinné, jež směřovaly proti účasti znalců Josefa K-a a Františka M-a a k tomu, by do odhadu byly pojaty také stroje, jež byly v továrně v roce 1914, zamítl však napadeným usnesením návrh obou stěžovatelů i zástupců obce H., aby odhad byl proveden přímo soudem, a jen v důvodech usnesení se dotkl otázky znalců. Pokud jde o tyto nevyřízené návrhy má stížnost odpůrce, firmy O., pravdu, že bylo po rozumu § 3 nesp. říz. na soudu první stolice, by o těchto návrzích, o návrhu odmítajícím znalce a o návrhu, by též stroje byly odhadovány, rozhodl. Pokud však jde o stížnosti do napadeného usnesení, jímž byl zamítnut návrh, by nemovitosti odhadnuty byly bez intervence soudního komisaře, přímo soudním orgánem, nejsou odůvodněné. Správně se odvolávají stěžovatelé na § 18 čís. 18/1915 mor. zem. zák., že výběrčí úřad může dáti provést vyšetření hodnoty soudním odhadem a zaříditi další potřebná šetření, po případě i soudní odhad, a na § 17 pravidel o dávce z přírůstku hodnoty připojených k nař. čís. 143/22, že vyměřující úřad — nebylo-li docíleno dohody pro vyměřovací základ — dá vyšetřiti hodnotu soudním odhadem. Neprávem však vykládají si stěžovatelé toto ustanovení tak, že soud musí odhad provést svým členem, nikoli notářem jako soudním komisařem, když si strany nepřejou, by odhad vykonal notář. Takovýto soudní odhad spadá bez pochyby v obor řízení nesporného a jest se při něm řídit podle § 267 a násl. nesp. říz. Tu pak § 270 nesp. říz. ustanovuje, že odhad může býti svěřen podle ustanovení notářského řádu veřejnému notáři. Notářský řád mluví o odhadu v § 183 b). Soud rekursní je názoru, že soud první stolice nemusí ani odůvodňovati, svěří-li některý výkon nesporného soudnictví soudnímu komisaři, protože je to v jeho volné úvaze, jakž patrné z doslovu § 270 nesp. říz. § 272 nesp. říz. předpisuje, že při odhadu a při dražbě jest použiti ustanovení soudního řádu a předpisů dražebního řádu. V době, kdy nesporný patent vešel v platnost, upravoval »obecný soudní řád« i civilní proces, i řízení exekuční, a když v roce 1895 dány byly pro řízení procesní a pro řízení exekuční zvláštní normy, nutno podle názoru rekursního soudu míti za to, že se citace § 272 nesp. říz. o soudním řádě vztahuje i na civilní řád soudní, i na exekuční řád z roku 1895, takže nutno poukaz § 272 nesp. říz. vykládati za platnosti nového civilního a exekučního řádu tak, že i dobrovolný soudní odhad nutno pro-

váděti podle §§ 140—144 ex. ř. a podle odhadního řádu čís. 175/1897 ř. zák. § 144 ex. ř. mluví o výkonných orgánech zřejmě po rozumu § 24 ex. ř. (výkonný úředník soudní kanceláře a soudní zřízenec) a rovněž odhadní řád v § 23 ustanovuje, že výkonný orgán (ovšem po rozumu § 24 ex. ř.) odhad provádí, tedy není soud první stolice povinen, by k odhadu vyslal soudce a není ani soudce k odhadu příslušným. Že při odhadu, při němž vystupují právní zástupci stran, při různosti zájmů úředník soudní kanceláře by měl úkol značně stížený, jest jasné. Soud první stolice tedy právem rozhodl, by odhad provedl právnicky vzdělaný notář. Útraty stížnosti nelze firmě O. přisouditi, poněvadž nejsou útratami odhadu po rozumu § 280 nesp. říz. a nestanou se jimi ani, kdyby stěžovatelka, firma O. výsledkem odhadu došla výhody, že by náklady odhadu nésti měl Zemský výběrčí úřad. Tak rozumí rekursní soud citaci stěžovatelky firmy O., jež žádá přisouzení útrat stížnosti podle § 18 (2) čís. 18/1915 mor. zem. zák. a nař. čís. 143/22 § 17 pravidel o dávce, že totiž stěžovatelka míní, dosíci útrat svého zástupce jako části útrat odhadu od zemského výběrčího úřadu, dopadne-li odhad v její prospěch. Názor ten však soud rekursní nesdílí, zástupčí útraty se nemohou nikdy zatížití útratami odhadu, jak jasně plyne z § 280 nesp. říz. a poncse stěžovatelka útraty ty vždy sama.

Usnesením ze dne 22. listopadu 1929 zamítl soud první stolice návrhy navrhovatelova odpůrce, by byli odmítnuti znalci soudního odhadu a by byly odhadnuty také stroje, jež byly roku 1914 v továrně přimontovány. K odpůrcovu rekursu změnil rekursní soud napadené usnesení v ten rozum, že se stroje, jež byly roku 1914 v továrně přimontovány, zazděny a s podstatou věci spojeny, do odhadu pojímají, jinak rekursu nevyhověl, návrh na přisouzení útrat rekursu zamítl. Důvod y: Stěžovatelka si stěžuje ve dvojím směru: jednak proto, že byl její návrh na odmítnutí znalců přibraných k soudnímu odhadu továrního objektu zamítnut, jednak, že byl zamítnut její návrh, by byly odhadnuty stroje, které byly v roce 1914 součástí továrních objektů. Pokud se týče návrhu na odmítnutí znalců, jest stížnost neodůvodněná. Při provedení soudního odhadu, pokud není nic jiného ustanoveno, jest dbáti ustanovení civilního řádu soudního. Podle ustanovení § 355 c. ř. s. mohou znalci býti odmítnuti z týchž důvodů, které opravňují k odmítnutí soudce. Takového důvodu však tu není. Soudem první stolice bylo na základě přípisu městského úřadu ze dne 12. (21.) listopadu 1929 zjištěno, že při odhadu nemovitostí, o něž nyní jde, který prováděl zemský stavební úřad, nebyl žádný z přivzatých nyní soudem znalců nijak účastněn. Jmenování uvedených znalců není ani na závadu, že byli členy městského zastupitelstva v H., jelikož dnes žádný z nich členem městského zastupitelstva není a nerozhoduje tedy žádný z nich ve věci vlastní, pokud se týče ve věci města H., na níž by měl zájem. Jest však odůvodněna stížnost, pokud se týče toho, by také stroje, které byly v roce 1914 součástí továrních objektů, byly odhadnuty. Žádným ustanovením zákonným není to zakázáno, naopak v tomto případě jest účelným, by i stroje byly do odhadu pojaty, neboť o tom, zda stroje tvořily

součást nemovitosti v době tak zvané hodnoty nabývací, t. j. v roce 1914, rozhodne úřad správní, především tedy vyměřující úřad (zemský výběrčí úřad) a poslední stolicí jest nejvyšší správní soud a jest tedy nutno, by odhad, který má býti soudem proveden, poskytl oněm úřadům úplný podklad k tomuto rozhodnutí. Útraty této stížnosti nemohly stěžovatelce býti přisouzeny, poněvadž nejsou útratami odhadu ve smyslu ustanovení § 280 nesp. říz.

Nejvyšší soud: I. vyhověl dovolacímu rekursu odpůrce do usnesení rekursního soudu ze dne 30. října 1929 a usnesení nižších soudů změnil v ten rozum, že se prvním soudu ukládá, by odhad provedl sám, a to soudcem; II. nevyhověl dovolacímu rekursu navrhovatelovu do usnesení rekursního soudu ze dne 28. prosince 1929; III. vyhověl dovolacímu rekursu odpůrcovu do usnesení ze dne 28. prosince 1929 a usnesení nižších soudů změnil v ten rozum, že se prvním soudu ukládá, by místo odmítnutých znalců Josefa K-a a Františka M-a přibral znalce jiné; nevyhověl návrhu odpůrcovu na přisouzení účtovaných útrat rekursů a dovolacích rekursů, nebo aspoň vyhrazení jich konečnému rozhodnutí.

D ů v o d y:

I. Obecně nelze popřít, že soud příslušný k provedení odhadu v nesporném řízení jest oprávněn pověřiti jím notáře jako soudního komisaře. Ustanovují tak výslovně § 270 nesp. říz. a § 183 písm. b) notářského řádu ze dne 21. května 1855, čís. 94 ř. zák., platí však pro ně všeobecné obmezení § 3 nesp. říz., že notáři mohou býti pověřeni jen takovými úkony, které nevyžadují soudcovského rozhodnutí. Za platnosti obecného soudního řádu z roku 1781, spočívajícího na zásadě závazné moci průvodů, a ustanovujícího v §§ 196 a 201, že souhlasný posudek dvou odhadců jest pro soud závazný a nepřipouští další přezkoumávání, nemělo obmezení to valného významu, ale za platnosti nových, ná zásadě volného hodnocení důkazů spočívajících procesních zákonů, jichž ustanoveními jest se podle § 272 nesp. říz. řídit i při odhadech mimosporných, pokud neplatí pro ně zvláštní pravidla, mohou býti notáři podle §§ 24, 144 ex. ř. a § 23 odh. ř. pověřeni jen oněmi jednotlivými úkony odhadního řízení, které odhadní řád vyhrazuje výkonným orgánům. Jsou to ohledání a popis nemovitosti, sepsání posudku odhadců a prohlášení přítomných stran. Nejen provedení dalších potřebných šetření podle § 30 odh. ř., zhodnocení znaleckých posudků a konečné rozhodnutí o odhadní ceně, nýbrž i rozhodnutí o všech sporných otázkách, vyskytnuvších se za odhadního řízení, jest vyhrazeno soudu. Jde-li o odhad za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti, jenž podle povahy věci musí býti proveden vždy ke dni již uplynulému, jest soudcovské činnosti třeba již při ohledání a při soupisu odhadované nemovitosti, neboť musí býti vyšetřen a určen stav nemovitosti v den, k němuž se provádí odhad. Již z tohoto důvodu není pro činnost výkonných orgánů při těchto odhadech místa, tedy ani pro pověření notářů. Dovolacímu rekursu proti srovnalým usnesením nižších soudů,

jimiž byl zamítnut návrh obou stran, by odhad provedl soud přímo a sám, bylo proto vyhověno.

II. Zemský výběrčí úřad stěžuje si do usnesení rekursního soudu ze dne 28. prosince 1929, pokud jím bylo změnou usnesení prvního soudu rozhodnuto, by stroje, které byly v roce 1914 v továrně přimontovány, zazděny a spojeny s podstatou budovy, byly pojaty do odhadu. Stížnost není opodstatněna. Nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil již v rozhodnutí č. 6722, že rozhodnutí spor o tom, zda některý předmět jest součástí nemovitostí, či pouhým příslušenstvím, k němuž se podle § 5 dávkového řádu nepřihlíží při vyměřování dávky, přísluší výhradně úřadům vyměřujícím dávku v pořadu stolic, že soud pověřený odhadem nemovitosti nemůže předbíhati rozhodnutím správních úřadů, a že skutečný stav nemovitostí vyšetřiti a odhad provésti jest tak, by ze soudního operátu byla zjistitelná celková hodnota nemovitosti při jakémkoli rozřešení sporu o příslušenství. Jelikož mezi stranami vznikl spor o to, zda stroje, které byly dne 1. ledna 1914 v odhadované továrně, byly její součástí či jen příslušenstvím, rozhodl správně rekursní soud, by při odhadu bylo k nim přihlíženo tak, by odhad byl správním úřadům dostatečným základem pro rozhodnutí. Eventuelní návrh stěžovatelův, by bylo prvnímu soudu uloženo zjistiti především, zda byly dne 1. ledna 1914 v továrně nejjaké stroje, a byly-li oddělitelné od budovy bez poškození stroje nebo budovy, jest zbytečný, neboť rozumí se samo sebou, že nebudou odhadovány stroje, které dne 1. ledna 1914 v továrně již nebyly a že bude rozeznáváno mezi stroji, které jsou a byly bez újmy své podstaty a poškození budovy odstranitelné, a stroji, jejichž odstranění by bylo spojeno s takovou újmou. Ke strojům, o kterých nebude mezi stranami sporu o tom, že byly pouhým příslušenstvím, nebude třeba přihlížeti, u ostatních strojů bude právě úkolem odhadu, by právní stanovisko stran a v mezích možnosti i skutečný stav byly pomocí znalce zjištěny. Samo sebou se také rozumí, že oba odhady, k 1. lednu 1914 i k 23. lednu 1926, musí k příslušenství přihlížeti stejným způsobem.

III. První soud přibral podle návrhu Zemského výběrčího úřadu za odhadce stavitele Josefa K-a a Františka M-a z H. a neuznal odmítnutí jejich odpůrcem za odůvodněné. Rekursní soud potvrdil jeho usnesení. Neprávem odvolává se stěžující firma na spisy jako doklad toho, že znalec K. byl činný při dřívějším jí nepříznivém odhadu soukromém, jehož správnost má býti přezkoumána, jako zástupce obce. V soudních spisech není o tom zmínky, o jiných spisech se stížnost nezmiňuje. Přes to bylo podle zákona odmítnutí obou znalců vyhověti, neboť na výsledku odhadu závisí vyměření poměrně značné dávky z přírůstků hodnoty, dávka poplyne do důchodu města H., a oba znalci jako městští poplatníci mají na její výši hmotný zájem. Ve spojení se skutečností, že oba znalci byli navrženi Zemským výběrčím úřadem, že mají jako stavitelé také značný zájem na rozhodování obce jako stavebního úřadu a že byli v letech 1926, 1927 a 1928, tedy v době, kdy se jednalo o vyměření sporné dávky, členy obecního zastupitelstva, jest dostatečný důvod pro pochybnosti o úplné nestrannosti obou znalců, jenž dostačuje

podle § 355 c. ř. s., § 19 jur. n. a § 10 druhá věta odh. ř. k jejich odmítnutí. Při ustanovení nových znalců bude dbáti toho, že budou odhadovány také stroje, a postupovati podle § 273 nesp. říz. a § 9 čtvrtý odstavec odh. ř.

IV. Firma O. napadá v obou dovolacích rekursech také výrok rekursního soudu o útratách a požaduje, by útraty jejich rekursů a dovolacích rekursů byly určeny jako část útrat odhadního řízení a odkázány na konečné usnesení podle § 17 dávkového řádu o tom, která strana zaplatí útraty odhadu. Nehledíc k nesprávnosti názoru zdůrazňovaného ve stížnostech, že rekursy ve věcech nesporných musí býti podepsány advokátem, jsou v nesporném řízení rekursy do rozhodnutí soudu druhé stolice o útratách nepřipustné, jest však nutno o útratách rozhodnouti znova, poněvadž bylo oběma dovolacím rekursům vyhověno. Nejvyšší soud souhlasí s názorem rekursního soudu, že výlohami soudního odhadu podle § 17 dávkového řádu, stejně jako podle § 53 popl. zák., jsou jen útraty zmíněné v § 280 nesp. říz., a těmi že jsou útraty soudu a znalců, nikoli také útraty stran a jejich právních neb jiných zástupců, což platí ovšem i pro poplatníky i pro úřady vyměřující dávku. Ani z § 17, ani z jiných předpisů dávkového řádu (§§ 28, 19) nelze usuzovati, že by pojem soudních útrat tu měl význam širší. Stížnosti dovolávají se toho, že v § 280 nesp. říz. se poplatky znalců a soudních osob zvláště vytýkají, z čehož prý plyne možnost i jiných útrat. ale těmito jinými útratami lze rozuměti právě jen jiné možné výlohy vzniklé soudu neb znalcům. Že tomu tak, plyne z §§ 112 a 113 nesp. říz., na něž § 280 nesp. říz. odkazuje, a ze zásady platné pro celý obor nesporného řízení, že si s výhradou zvláštních předpisů strany hradí vlastní útraty ze svého. Účtované útraty rekursů a dovolacích rekursů nemohly býti proto ani přisouzeny ani vyhrazeny konečnému rozhodnutí.

Čís. 9651.

Smír, jímž se manžel při rozvodu manželství od stolu a lože zavázal platiti manželce výživné, pozbývá platnosti opětným spojením manželů, leda že strany při uzavření smíru vyjádřily jiný úmysl.

(Rozh. ze dne 14. února 1930, Rv II 203/29.)

Žalobce nabył kupní smlouvou ze dne 20. února 1928 od manžela žalované Josefa R-a dům. Za sporu o rozvod manželství, zahájeného žalovanou stranou proti jejímu manželu byl mezi stranami dne 2. března 1926 uzavřen smír, podle něhož se manželé dohodli na dobrovolném rozvodu manželství a tehdejší žalovaný se zavázal platiti žalobkyni, své manželce, měsíční vyživovací příspěvek 300 Kč, počínajíc 1. dubnem 1926. Na základě tohoto smíru byl usnesením ze dne 2. března 1926 vysloven rozvod manželství stran rozepře. Na návrh manželky byla jí pak usnesením ze dne 2. března 1928 povolena exekuce k zajištění nároku na výživné podle onoho smíru za dobu od 1. března 1928 do 28. února 1929 ve výši 3600 Kč záznamem práva zástavního na dům patřivší tehdy ještě jejímu manželu a dále usnesením ze dne 23. května